

Correctievoorschrift VWO

2022

tijdvak 1
maandag 9 mei
07.30 - 10.30 uur

Geschiedenis

Verwerken scores

Verwerk de scores van alle kandidaten in het online AWP-programma.
De scores moeten uiterlijk vrijdag 3 juni 2022 om 12.00 uur ingevuld zijn.

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 30, 31 en 32 van het Landsbesluit vwo-havo-vsbo d.d. 23-06-2008 (PB. 2008, no. 54).

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van bovenvermelde artikelen van het Landsbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het ETE (Examenbureau).
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommiteerde toekomen.
- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het ETE (Examenbureau).
- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Komen zij daarbij niet tot overeenstemming, dan wordt het aantal scorepunten bepaald op het rekenkundig gemiddelde van het door ieder van hen voorgestelde aantal scorepunten, zo nodig naar boven afgerond.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden

- toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
- 3.4 indien slechts een voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
- 3.5 indien meer dan een voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd worden, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
- 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, hoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal punten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan een antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar een keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Eenzelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij dient de fout of onvolkomenheid wel mede te delen aan het ETE. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen door het ETE rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer. Dit cijfer kan afgelezen worden uit omzettingstabellen die beschikbaar worden gesteld door het ETE na de bepaling van de definitieve cesuur.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen Geschiedenis vwo 2022 eerste tijdvak kunnen maximaal 74 scorepunten worden behaald. Het examen bestaat uit 30 vragen.

*Voor dit examen is de volgende vakspecifieke regel vastgesteld:
Vakinhoudelijke argumenten moeten afkomstig zijn uit gezaghebbende, wetenschappelijke publicaties.*

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

Staatsinrichting

1 maximumscore 2

Kern van een juist antwoord:

- Meer macht: De bevoegdheden van de Koloniale Raad werden uitgebreid. (De leden (13) kregen het recht van initiatief (wetsvoorstellen indienen) en het recht van amendement (wetsvoorstellen wijzigen).) 1
- Niet meer zelfstandigheid: De Nederlandse regering behield het toezicht op de begrotingen bij overschrijdingen. / De Koloniale Raad wordt vaak door de gouverneur gepasseerd (slechts adviserende bevoegdheid). / De leden van de Koloniale Raad worden niet gekozen maar benoemd. 1

2 maximumscore 2

Kern van een juist antwoord:

- In 1828 dacht Koning Willem I, bijgenaamd de koopmankoning, deze koloniën economisch rendabel te maken 1
- door ze samen te voegen tot één kolonie. 1

3 maximumscore 2

- a 1791
- b 1845
- c 1948

Indien 3 jaartallen juist 2
Indien 2 juist 1
Indien minder dan 2 juist 0

Vraag	Antwoord	Scores
4	maximumscore 3 - c Kern van een juist antwoord: - Gedecentraliseerde eenheidsstaat: De Nederlandse Antillen werden centraal geregeerd door de landsregering. Tegelijkertijd hadden de gezaghebber en gedeputeerden op de eilanden grote autonomie maar hadden ook te maken met landelijke inmenging en zelfs met bemoeienis door het Koninkrijk. - Federale trekken: De taakverdeling tussen de landsregering en de eilandbesturen stond vastgelegd in de ERNA <u>OF</u> De eilanden mochten over belangrijke zaken beslissen.	1 1 1
5	maximumscore 2 Voorbeeld van een juist antwoord: - de Koning, de Nederlandse ministers en de drie Gevolmachtigde Ministers van Aruba, Curaçao en Sint Maarten - defensie, buitenlandse betrekkingen, toelating en uitzetting van Nederlanders en van vreemdelingen	1 1
<i><u>Opmerking:</u> Voor het toekennen van een punt moeten alle drie onderwerpen genoemd worden.</i>		
6	maximumscore 2 Voorbeeld van een juist antwoord, vier van de volgende: - Vrijheid van vergadering en vereniging - Vrijheid van godsdienst - Vrijheid van onderwijs - Persvrijheid - Het recht op een privéleven/privacy	
<i><u>Opmerking:</u> Per twee genoemde grondrechten 1 scorepunt toekennen.</i>		
7	maximumscore 3 Voorbeeld van een juist antwoord: - De overheid wilde met de maatregelen het recht op gezondheidszorg beschermen. - Twee van de volgende, voor elk 1 punt: - Het recht op arbeid (werk) - Het recht op onderwijs - Het recht op gezondheidszorg - Het recht op een bestaansminimum / bestaanszekerheid	1 2

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

8 maximumscore 3

Voorbeeld van een juist antwoord, drie van volgende, voor elk 1 punt:

In die periode tussen 1944 (oprichting van de Partij) en 1962 (einde kabinet Jonckheer II) streefde de partij naar:

- meer autonomie voor de Nederlandse Antillen,
- betere economische en sociale verhoudingen en mogelijkheden voor de bevolking, vooral de laagste klasse,
- invoering van sociale wetten,
- ze waren anti-koloniaal,
- inzet voor algemeen kiesrecht.

9 maximumscore 2

Voorbeeld van een juist antwoord, twee van de volgende, voor elk 1 punt:

- Aansluiting bij een politiek actieve organisatie
- Aansluiting bij een actiegroep
- Deelname aan politieke discussies
- Via demonstraties of protestmarsen
- Ingezonden stukken of brieven in kranten
- Via televisie, inbellen in radioprogramma's
- Op internet een andere mening verkondigen

10 maximumscore 2

Kern van een juist antwoord:

- Groot Brittannië hanteert het meerderheidsstelsel/ districtenstelsel en dat is af te leiden van het feit dat de partijen hun zetels niet naar evenredigheid toegewezen kregen (het aantal zetels dat de partijen hebben behaald is niet naar evenredigheid verdeeld). 1
- Zo heeft de Conservatieve Partij minder dan 50% van de stemmen behaald en toch meer dan de helft van de zetels, namelijk 365 van 650, gekregen. Het voorgaande maakt mogelijk om preciezer aan te geven welk kiesstelsel Groot Brittannië hanteert: een relatief meerderheidsstelsel gecombineerd met een districtenstelsel. 1

11 maximumscore 4

Voorbeeld van een juist antwoord:

- Veranderingen op het gebied van: de verhoudingen op het eiland, de bewustwording en de emancipatie.* 1
- De verhoudingen op het eiland tussen de blanke en de zwarte Curaçaoënaar veranderden. De zwarte Curaçaoënaar ging ook belangrijke politieke en maatschappelijke posities bekleden. 1
- Het bewustwordingsproces van de zwarte Curaçaoënaar kwam op gang en de eigen Afrikaanse culturele aspecten op het gebied van o.a. muziek en taal krijgen meer aandacht en waardering. 1
- Ook het emancipatieproces voor gelijke rechten voor de zwarte Curaçaoënaar werd gestimuleerd. 1

**Opmerking: voor toekenning van 1 punt bij het eerste deel van de vraag moeten alle 3 gebieden worden genoemd.*

Vraag	Antwoord	Scores
12	maximumscore 2 Voorbeeld van een juist antwoord:	
	• a	1
	• Invoering van de Eilandenregeling waarbij Aruba evenveel zetels kreeg als Curaçao in de Staten.	1
13	maximumscore 2	
	• b	1
	• Ernesto Petronia speelde geen rol bij het proces van de totstandkoming van de Status Aparte van Aruba.	1
14	maximumscore 2 Voorbeeld van een juist antwoord:	
	• Binnen de samenleving in de nieuwe democratische rechtsstaat (die in 1954 ontstond,) bleven kenmerken van de oude gesegmenteerde en verdeelde maatschappij bestaan. / Iedere bevolkingsgroep kijkt in eerste instantie naar haar eigen belangen en niet naar het algemeen belang.	1
	• Het systeem van de politieke patronage, het bevoorrechten van eigen groepsleden werd dan niet doorbroken.	1
15	maximumscore 2 Voorbeeld van een juist antwoord.	
	• De afstand tussen de bestuurder en burger is klein. / De betrokkenheid van de bestuurder bij het dagelijkse leven op het eiland is vaak groot.	1
	• Hij/zij kan gemakkelijk de zaken naar zijn eigen hand zetten en familieleden, vrienden en partijgenoten bevoordelen zonder daarvoor politieke verantwoording af te leggen.	1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Oorlog en vrede

16 maximumscore 1

Kern van een juist antwoord:

Duitsland had Frankrijk in 1870 verslagen en wist dat Frankrijk wraak wilde. Een oorlog met Frankrijk en Rusland zou een tweefrontenoorlog betekenen en dat wilde Duitsland voorkomen.

17 maximumscore 2

Kern van een juist antwoord:

Te midden van al de problemen waarmee de wereld na de Eerste Wereldoorlog te kampen had, wederopbouw van de verwoeste landen in Europa en andere delen van de wereld waar de oorlog uitgevochten werd, kozen de Verenigde Staten wederom voor Isolationisme d.w.z. zij wilden niets meer met Europa te maken hebben.

Opmerking: naar oordeel van de examiner worden 0, 1 of 2 scorepunten toegekend.

18 maximumscore 2

Voorbeeld van een juist antwoord:

- Met de oprichting van de Volkenbond hoopte president Wilson op een betere samenwerking tussen de lidstaten, waardoor er minder scherpe tegenstellingen zouden ontstaan. 1
- Met het invoeren van het zelfbeschikkingsrecht van volken hoopte president Wilson de rol van nationalistische bewegingen terug te dringen. (Het nationalisme had een grote rol gespeeld bij het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog.) / Wilson wilde de strijd om kolonies de wind uit de zeilen door deze kolonies zelfbeschikkingsrecht te verlenen. 1

19 maximumscore 3

- A - 3
- B - 1
- C - 2
- D - 4

Indien 4 combinaties juist

3

Indien 2 combinaties juist

2

Indien minder dan 2 combinaties juist

0

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

20 maximumscore 2

Kern van een juist antwoord:

- Effectief: 1
Dankzij resoluties (besluiten) van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties worden bepaalde kwesties opgelost.
OF
Vele levens zijn gered doordat de VN-Blauwhelmen tussen de strijdende partijen in zijn gaan staan.
- Ineffectief: 1
Het vetorecht had een verlamrende werking op de Verenigde Naties. Zodra de Veiligheidsraad iets wilde besluiten wat tegen de belangen van een van de grote leden inging, spraken zij hun veto uit. Dit werkte verlamrend op de Verenigde Naties.

21 maximumscore 2

1 - c

2 - a

3 - b

(d blijft over)

- Indien 3 combinaties juist* 2
- Indien 2 combinaties juist* 1
- Indien minder dan 2 juist* 0

22 maximumscore 5

Voorbeeld van een juist antwoord.

- Duitsland: (twee van onderstaande, voor elk 1 punt) 2
herbewapening van Duitsland, invoering van de algemene dienstplicht, de opbouw van een sterke marine en luchtmacht, opzegging van het Pact van Locarno, remilitarisatie van het Rijnland, meedoen met de Spaanse burgeroorlog. (Dit waren schendingen van het Verdrag van Versailles.)
- Italië: De oorlog tegen Abessinië. 1
- Kritiek: op het isolationisme van het Congres. 1
- Zin/passage in de tekst: 1
"waaraan men niet kan ontkomen alleen door zich afzijdig te houden of zich neutraal op te stellen."

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

23 maximumscore 2

Voorbeeld van een juist antwoord:

- De Leen- en Pachtwet (Lend-Lease Act) (in maart 1941) 1
- "Wij moeten wapens en schepen produceren met alle energie waartoe wij in staat zijn en alle hulpbronnen waarover wij beschikken."
(Wij zullen het grote arsenaal der democratie zijn.) 1

24 maximumscore 2

Voorbeeld van een juist antwoord:

- Politiek opzicht: De Duitse parlementaire democratie had geen snelle oplossing voor de economische crisis, waardoor nogal wat Duitsers toen kozen voor één van de twee uitersten van de politiek in die tijd: de communisten of de nationaalsocialisten. 1
 - Economisch opzicht: Door stopzetting van de leningen van het Dawesplan als gevolg van de economische crisis in de Verenigde Staten stagneerde de Duitse economie en groeide de werkloosheid in Duitsland enorm. 1
- OF
- Economisch opzicht: Door de stopzetting van het Dawesplan als gevolg van de economische crisis in de Verenigde Staten werd de Amerikaanse crisis gelijk ook een Duitse. Een groot gedeelte van de Duitse arbeiders verloor zijn baan.

25 maximumscore 2

Voorbeeld van een juist antwoord:

De gedwongen openstelling van Japan leidde in Japan tot grote verandering in de politiek en cultuur. De Japanse elite wilde voorkómen dat een dergelijke vernedering nog eens zou plaatsvinden en zette alles op alles om van Japan een sterk en machtig land te maken. Vrij snel slaagde de Japanse elite erin, door een combinatie van bestaande militaire structuren en de traditie van samoerai-strijders, Japan om te vormen tot een geïndustrialiseerde natie.

Opmerking: Voor deze vraag kunnen 2 of 0 scorepunten gescoord worden, omdat de redenering compleet moet zijn.

26 maximumscore 3

Voorbeeld van een goed antwoord:

- Om een stuk historie van het eiland voor de toekomst te beschermen en te bewaren. 1

Twee van de volgende voor elk 1 punt:

- Door zijn verzet tegen de toelating van Joodse vluchtelingen.
- Door zijn rol in de Chinezenkwestie.
- Door het misbruik van de bevoegdheden van de staat van beleg.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

27 maximumscore 2

Voorbeeld van een juist antwoord:

- Afro-Curaçaose onderofficieren commandeerden blanke soldaten 1
- Blanke, joodse en Afro-Curaçaose rekruten oefenden samen. 1

28 maximumscore 3

De juiste combinaties zijn:

- 1 - E
- 2 - A
- 3 - C
- 4 - B
- 5 - D

- Indien 5 combinaties juist* 3
- Indien 3 combinaties juist* 2
- Indien 2 combinaties juist* 1
- Indien minder dan 2 combinaties juist* 0

29 maximumscore 4

Voorbeeld van een juist antwoord:

- In 1950 viel het Noord-Koreaanse leger Zuid-Korea binnen, met als doel het land te herenigen onder communistisch bewind. 1
- Sovjet-Unie, Verenigde Staten en China. 1
- - Sovjet Unie wilde het hele schiereiland communistisch maken. } 2
- - De Verenigde Staten, als kapitalistisch land, lieten dat niet toe en dreigden heel Noord-Korea onder de voet te lopen.
- - (Communistisch) China schrok hiervan en ging zich met die oorlog bemoeien.

Opmerking:

- Bij het eerste deel van de vraag moeten jaartal én doel worden genoemd voor het toekennen van 1 scorepunt.
- Bij het tweede deel van de vraag moeten alle drie grootmachten worden genoemd voor het toekennen van 1 scorepunt.
- Bij het derde deel van de vraag geldt:
Indien 3 goede toelichtingen worden gegeven worden 2 scorepunten toegekend. Indien 2 goede toelichtingen worden gegeven wordt 1 scorepunt toegekend. Bij minder dan 2 goede toelichtingen wordt geen scorepunt toegekend.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

30 maximumscore 4

Voorbeeld van een juist antwoord:

- de dominotheorie 1
- Het idee is dat, net als omvallende dominostenen die achter elkaar staan opgesteld, als één land communistisch werd in een bepaalde regio, het niet lang zou duren voordat de buurlanden ook communistisch zouden worden. 1
- de guerrilla-oorlog 1
- Een oorlogvoering die gekenmerkt wordt door verrassingsaanvallen van kleine, mobiele, niet zichtbare groepen irreguliere strijdkrachten die opereren in een gebied dat wordt beheerst door een vijandelijk regulier leger. Na elke aanval trekken zij zich terug en verschuilen zich. 1